

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΔΕΙΨΙΑΙ.

Τόμος Δ'.

ΑΡΙΘΜ. 12 (84).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου καὶ 1 Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους, ἑξάμηνος μόνον καὶ προπληρωτρία: Πανταχοῦ φράγκ. χρ. 10 ἢ μάκρ. 8.

ΕΤΟΣ Δ.

τῇ 15/27. Ἰουνίου 1888.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ Α'

Τῇ 25. Αὐγούστου 1886 συνεπληρώθησαν ἑκατὸν ἔτη ἀπὸ τῆς γεννήσεως Λουδοβίκου τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Βαυαρίας, καὶ ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου ἡτοιμάζετο πρὸ δύο ἔτων νὰ ἐορτάσῃ προσηκόντως τὴν ἡμέραν ταύτην, ὅτε αἰφνης τὸ σπαρακτικὸν ἐκεῖνο δράμα καὶ τὸ τραγικώτατον τέλος τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ δευτέρου ἐγένετο αἴτιον τῆς ἀναβολῆς τῆς χαρμολύπης. Ἦδη ἐκ νέου παρασκευάζεται τὸ Μόναχον, καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ Βαυαρία καὶ ἡ Γερμανία σύμπασα, πρὸς ἐπιτέλειαν τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἐορτῆς ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς γεννήσεως τοῦ βασιλέως ἐκείνου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα διὰ παντὸς τοῦ χρόνου θὰ μνημονεύεται μετὰ τῶν ἡγεμόνων, ὧν τὸ μέτωπον ἡ ἱστορία ἐκόσμησε μὲ τὸν ἀμάραντον καὶ ἀειθαλῆ τῆς δόξης στέφανον. Τὸ ἐνδοξον αὐτοῦ μεγαλεῖον δὲν ὀφείλει ὁ Λουδοβίκος Α'. οὔτε εἰς τὴν ἑκτασιν καὶ τὴν πολιτικὴν σπουδαιότητα τῆς χώρας, ἣς ἐδέσποζεν, οὔτε εἰς τὴν ἰσχὺν πολεμικοῦ, κατακτητικοῦ λαοῦ, οὔτε εἰς αἰματηρὰς νίκας καὶ βρότολοιγοὺς μάχας, οὔτε εἰς τὴν ὑποδούλωσιν ἀσθε-

νεστέρων γειτόνων, οὔτε εἰς ἔξοχα διπλωματικὰ κατορθώματα: τὴν ἀθάνατον αὐτοῦ δόξαν ὀφείλει κατὰ πρώτιστον λόγον, ἢ μᾶλλον ἀποκλειστικῶς, εἰς τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ωραίου βασιλείου, οὐπὲρ ἐκράτησε μετὰ φλογεροῦ ἐνθουσιασμοῦ, εἰς τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο κράτος τῶν ωραίων τεχνῶν, ὅπερ κατέκτησε διὰ τῶν ἐνδόξων τῆς εἰρήνης νικῶν, ὃς ἤρατο ὁ ἐκλεκτός αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐξοχωτάτων καλλιτεχνῶν συγκεκριτημένος στρατός.

Ὁ (Κάρολος Αὐγούστος) Λουδοβίκος ὁ Α', πρωτότοκος υἱὸς τοῦ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Γαλλίας ἐν Ἀλσατιανὸν σύνταγμα διοικοῦντος Μαξιμιλιανοῦ Ἰωσήφ Κόμητος Παλατίνου τοῦ Zweibrücken (deux-ponts), ἐγεννήθη ἐν Στρασβούργῳ τῇ 25. Αὐγούστου 1786. Ὑπὸ τὴν φιλόστοργον καὶ πεφωτισμένην ἐπιβλεψιν τῆς ἐξαιρέτου αὐτοῦ μητρὸς Κομήσσης Παλατίνης Μαρίας Γουλιελμίνης „τῆς ἀρίστης τῶν γυναικῶν, τῆς ἀλθιμονήτου“, ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὴν βραδύτερον ὁ ἐστεμμένος ἀοιδός, αὐξηθεὶς καὶ ἀγατραπεὶς διήγαγεν, ἀφ' οὗ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἠναγκάσθησαν νὰ φύγωσιν ἐκ Στρασ-

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ Α'. Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας.

βούργου, τὰ νεαρά του ἔτη ἐν Μάνχαϊμ καὶ Σβέτσιγγεν καὶ βραδύτερον ἐν Δαρμστάτῃ καὶ Ρόρβαχ παρὰ τῇ Χαϊδελβέργῃ. Αἱ φρίκαι τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἐφίπλωσαν ἐπὶ τῶν παιδικῶν του ἡμερῶν τὰς ζοφερὰς σκιὰς των.

Ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ, ὁ μάρτυς βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος 16^{ος} ἔπescen ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου, τὰ στίφη τῶν ἱακωβίνων κατεπλημύρισαν τὰ γερμανικὰ μεθόρια καὶ ἠπειλοῦν ἐπανελημμένως τὴν ζωὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ Παλατίνου κόμητος. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶχεν ἀπολέσῃ διὰ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως τὰς κτήσεις αὐτοῦ ἐν τῇ ἄνῳ Ἀλσατία· οὕτε τοῦ δουκάτου Zweibrücken, ὅπερ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τοῦ δουκὸς Καρόλου Αὐγούστου, περιήρχετο εἰς τὴν κυριότητά του, ἡδύνατο νὰ λάβῃ κατοχὴν, διότι κατεῖχον αὐτὸ οἱ Γάλλοι. Ἐν ἔτει 1796 ἐθρήνησεν ὁ Λουδοβίκος τὸν θάνατον τῆς φιλοστόργου μητρός, ἣν τοσοῦτον ὑπερηγάπα. Ὅτε τῇ 16. Φεβρουαρίου 1799 ὁ ἐκλέκτωρ Κάρολος Θεόδωρος ἀπέθανεν ἄνευ κληρονόμων, ἡ Βαυαρία περιήλθεν εἰς τὸν δοῦκα Μαξιμιλιανὸν Ἰωσήφ τοῦ Zweibrücken, καὶ τῇ 6. Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ ἐκλεκτορικὸς πρίγκηψ Λουδοβίκος εἰσῆλθεν ἐν μεγαλοπρεπεῖ πομπῇ εἰς τὴν πανηγυρικῶς κεκοσμημένην πόλιν τοῦ Μονάχου.

Μεθ' ὅλας τὰς ἐκ τοῦ πολέμου ταραχὰς καὶ ἀκαταστασίας, ἡ ἀγωγή καὶ μόρφωσις τοῦ Λουδοβίκου ὑπῆρξεν ἐξαιρετος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐξόχων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων. Κάτοχος ὢν πολλῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν προσεκτέσαστο διὰ τῆς θαυμαστῆς αὐτοῦ ἐπιμονῆς καὶ ἐπιμελείας τὴν γνῶσιν τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν γλωσσῶν, ἡσχολήθη μετὰ θερμοτάτου ζήλου εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἱστορίας καὶ τὸ 1803 ἤρξατο μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ἐπιμελείας τὰς πανεπιστημιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Landshut καὶ εἶτα τῆς Γοτίγγης, ἔνθα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων διαπρεπῶν ἐπιστημόνων, ἔσχε καθηγητὴν τὸν περιώνυμον ἀνθρωπολόγον Βλούμενβαχ.

Μετὰ τὴν ἐνηλικίωσίν του, ἐν ἔτει 1804, ὁ πρίγκηψ Λουδοβίκος ἔκαμε τὸ πρῶτον αὐτοῦ ταξίδιον εἰς Ἰταλίαν, τὴν χώραν τῶν πόθων του, ἣν βραδύτερον ἐπεσκέφθη ἀκόμη εἴκοσι καὶ ἐξ φορὰς. Ἐκεῖ ἐγνώρισε τὰ ἔργα τῆς τέχνης καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν ἐξόχων ἐκείνων καλλιτεχνῶν, οἵτινες βραδύτερον τὰ μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ σχέδια ἐκ μαρμάρου καὶ χαλκοῦ ἐπλαστούργησαν καὶ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην αὐτοῦ διεύθυνσιν ἐδημιούργησαν τὰ ἐξάισια ἐκεῖνα ἀριστουργήματα τῆς γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς καὶ ἀρχιτεκτονικῆς, ἅτινα περιεποίησαν εἰς τὸ Μόναχον τὴν φήμην τῆς καλλιτεχνικωτάτης τῶν πόλεων.

Συνεπεία διαφόρων πολιτικῶν συμβάντων, ἅτινα συντομίας χάριν ἐνταῦθα παραλείπομεν, ὁ πατὴρ τοῦ Λουδοβίκου Μαξιμιλιανὸς ἀνγορεύθη μετὰ τὴν ἐν Ἀουστερλίτς μάχην βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ, συμβάντα τῇ 13. Ὀκτωβρίου 1825, ὁ πρίγκηψ διάδοχος Λουδοβίκος ἀνέλαβεν ὡς βασιλεὺς τὴν διοίκησιν τῆς Βαυαρίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Λουδοβίκος Α'. Ὁ χῶρος δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν ἐνταῦθα οὕτε κἀν διὰ βραχέων νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ ἐνδόξου τούτου ἡγεμόνος, ὅστις ἐν τῇ πιστῇ τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ ἐκπληρώσει, ἐν τῇ ἀκαμάτῳ ἀφοσιώσει εἰς τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν, ἐν τῇ ἀνεξαρτησίᾳ τῶν ἀποφάσεών του ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου μονάρχου ὑπερεβλήθη, διὰ δὲ τῆς συνετῆς αὐτοῦ οἰκονομίας ἐπανόρθωσε καὶ ἐτακτοποίησε τὴν οἰκονομικὴν τῆς χώρας του κατὰστασιν, ἡλάττωσε τὰ βάρη τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας,

ἐβελτίωσε τὰ τῆς δικαιοσύνης, ἡλάττωσε τοὺς φόρους, καὶ ἐν γένει ὄχι μόνον τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ του ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμετέραν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἀνύψωσιν, ὡς ἐξοχος φιλέλλην, ἰσχυρῶς προήγαγεν.

Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος καὶ ὡς ποιητὴς εἶναι λόγου ἄξιος. Τὰ ποιήματά του, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμπνεύσεις τῆς ἐνθουσιώδους καὶ φλογερᾶς αὐτοῦ φιλοπατρίας, μαρτυροῦσιν, ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ πρωτοτυπίᾳ, τὴν ἐξαιρετικὴν του βασιλέως ἀγάπην πρὸς τὸν Σχίλλερ, ὡς λυρικὸν ποιητὴν. Διότι, ὡς γνωστὸν, ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ἐθεώρει τὸν Σχίλλερ „πολὺ μεγαλύτερον ὡς λυρικὸν ἢ ὡς δραματικὸν ποιητὴν“ (ἴδ. Σύντροφοι τοῦ Βαλχάλλα σ. 288).

Μεταβαίνοντες ἤδη εἰς τὰ καλλιτεχνικὰ μνημεῖα ἅπερ ἀνήγειρε καὶ δι' ὧν ἐκαλλώπισεν ἡ, ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἐδημιούργησε τὴν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μικρὰν καὶ ἄκορμφον πόλιν τοῦ Μονάχου, περιοριζόμεθα εἰς ἀπλὴν τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν ἀπαρίθμησην, ἀφίνοντες εἰς τὸν ἀναγνώστην εἴτε ἐπὶ τόπου νὰ ἴδῃ καὶ θαυμάσῃ τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα τῆς τέχνης εἴτε εἰς ἐκτενεστέρας ἱστορίας τῆς καλλιτεχνίας νὰ ζητήσῃ τὰς ἀκριβεῖς καὶ λεπτομερεῖς αὐτῶν περιγραφάς.

Τὸ πρῶτον ἔργον καὶ συγχρόνως το πολυτιμότεον διὰ τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου συλλεγέντα καλλιτεχνικὰ ἔργα τῆς πλαστικῆς εἶνε ἡ *Γλυπτοθήκη*, τῆς ὁποίας τὴν οἰκοδομὴν ἀπεφάσισε κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐν Ἰταλίᾳ διαμονήν. Αὕτη περιέχει μίαν τῶν λαμπροτάτων καὶ πολυτιμωτάτων τοῦ κόσμου συλλογῶν ἀρχαιοτήτων. Ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Κλέντζε ἐν ἰωνικῷ ρυθμῷ οἰκοδομηθέντος κλασσικοῦ τούτου ἔργου ἐτέθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Λουδοβίκου, πρίγκηπος ἔτι ὄντος, τὸ 1816, ἀπεπερατώθη δὲ τὸ οἰκοδόμημα τὸ 1830. Ἀπέναντι τοῦ θαυμάσιου τούτου ἀρχιτεκτονικοῦ ἀριστοτεχνήματος ὑφύεται ἡ ὑπὸ τοῦ Ζεϊβλανδ τὸ 1838—1848 ἐν κορινθιακῷ ρυθμῷ οἰκοδομηθεῖσα *καλλιτεχνικὴ καὶ βιομηχανικὴ ἐκθεσις*. Τὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀνοικομένην *πλατεῖαν τοῦ βασιλέως* (Königsplatz) κλείει πρὸς δυσμὰς μεγαλοπρεπὴς πύλη, τὰ *προπύλαια*. Τὸ ἀριστούργημα τοῦτο ὠκοδομήθη ὑπὸ τοῦ Κλέντζε ἐκ μαρμάρου μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ βασιλέως κατ' ἀπομίμησιν τῶν προπυλαίων τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Τὰ ἐν τοῖς ἀετώμασι καὶ τοῖς πλαγίοις πύργοις ἀνάγλυφα παριστῶσι τὰ σπουδαιότερα ἐπεισόδια τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ διερχόμενος τὴν *πλατεῖαν τοῦ βασιλέως* ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτῆς μέρους ἐν εὐδίᾳ θερινῇ ἡμέρᾳ ὑπὸ τὸν ἀνέφελον, κυανὸν οὐρανὸν λησμονεῖ τὸ Μόναχον καὶ νομίζει ὅτι εὐρίσκεται ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους. Συντομίας χάριν ἀναφέρομεν μόνον τὰ ὀνόματα τῶν κυριωτέρων ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων ἐκείνων τῆς τέχνης, περὶ ὧν ἡδύνατο νὰ γραφῶσι, καὶ ἐγράφησαν ἤδη, ὀλόκληρα βιβλία. Τοιαῦτα εἶναι τὸ Ὁδεῖον, ἡ Πινακοθήκη, τὸ Βασιλικὸν Παλάτιον, ἡ ἐκκλησία τῶν Ἀγίων Πάντων, ἡ Γοτθικὴ ἐκκλησία τῆς Παναγίας Marienhilf, ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου, ἡ Βασιλικὴ τοῦ Ἀγίου Βονιφατίου, αἱ Στοαί, τὸ Πανεπιστήμιον, ἡ Βιβλιοθήκη, ὁ Ὁβελίσκος εἰς μνήμην τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τοῦ 1813 πεσόντων Βαυάρων, ἡ Βαλχάλλα, ναὸς μαρμάρινος κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Παρθενῶνος, ἀφιερωμένος εἰς τὰς Γερμανικὰς Δόξας, καὶ ἄλλα πολλὰ μνημεῖα, διεγείροντα τὸν γενικὸν θαυμασμόν.

Τῇ 29. Φεβρουαρίου 1868 ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ἐν Νικαίᾳ, ἀλλ' ἡ μνήμη αὐτοῦ ἔζησε καὶ θὰ ζῇ εἰς

όλους τούς αιώνας. Ὑπολογίζουν ὅτι ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ἐθυσίασεν ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἑκατομύρια μάρκων ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας πρὸς καλλωπισμὸν τοῦ Μονάχου. Ἀνυπολόγιστος ὅμως εἶνε ἡ ὠφέλεια, ἣν παρέσχεν εἰς ὅλην ἐν γένει τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τῆς προαγωγῆς τῶν τεχνῶν, διὰ τῶν ὑψηλῶν καὶ γενναίων αὐτοῦ φρονημάτων, διὰ τῆς ἀπείρου αὐτοῦ φιλάνθρωπίας. Ἐφ' ὅσον δυνάμεθα νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας, ὀλίγους ἡγεμόνας θὰ εὕρωμεν ἴσους τῷ Λουδοβίκῳ κατὰ τὸν πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν ἔρωτα, καὶ μόνον ἓνα ἀνώτερόν του, τὸν Περικλέα.

Τὸ ὄνομα Λουδοβίκου τοῦ πρώτου ἔμεινε καὶ πρὸς ἡμῖν προσφιλέστατον, καὶ τὰ βαθύως ἐν τῇ ἐλληνικῇ καρδίᾳ ἐρριζωμένα αἰσθημάτων τοῦ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν μέγαν ἄνδρα καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν θερμότατον φιλέλληνα καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ δοθείσῃ εὐκαιρίᾳ ἐπροθυμοποιήθη ὁ ἐλληνικὸς λαὸς νὰ διατρανώσῃ, καὶ νῦν τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηναίων διὰ τῆς ἀποφάσεώς του, ὅπως καὶ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν συμμετάσχῃ τῆς προσεχῶς ἐν Μονάχῳ τελουμένης εορτῆς ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του, ἐγένετο ὀρθότατος διερμηνεὺς τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων αἰσθηματος.

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΚΙΤΙΟΥ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ)

ὑπὸ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Δικαστοῦ ἐν Κύπρῳ.

Ἐκ τῶν πρό τινων ἐτῶν γενομένων ἀνασκαφῶν ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς περὶ τὴν πόλιν Λάρνακα κατὰ τὴν μονὴν τῶν καλογραιῶν τοῦ ἐλέους (soeurs de charité) ἐπὶ τινος λοφίσκου καλουμένου Βαμβούλα προαγόμενοι ἐρχόμεθα ἐν ὀλίγοις νὰ διαλάβωμεν περὶ τῆς πόλεως Κιτίου ἱστορικῆς τε καὶ ἀρχαιολογικῆς, περὶ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἥτις διετέλεσε τὸ πάλαι διάσημος ἐπὶ ἐμπορίᾳ καὶ ἱστορικότητι, διότι ἐκεῖ διεδραματίσθησαν πολλὰ καί, κατὰ τὸν Πλούταρχον, ἀπεβίωσεν ὁ στρατηγὸς Κίμων πόλιορκῶν τὸ Κίτιον καὶ οἱ Κύπριοι ἀνήγειραν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ κενοτάφιον.

Τὰ ἐρεῖπια τῆς πόλεως ταύτης σώζονται μετὰ Σκάλας καὶ Λάρνακος, καὶ ἐκ τῶν γενομένων τούτων ἀνασκαφῶν ἀπεκαλύφθησαν τὰ ἐρεῖπια τοῦ φρουρίου ἢ τῆς Ἀκροπόλεως τοῦ ἀρχαίου Κιτίου, ἐπιβλεπούσης τὸν ἀρχαῖον κλειστὸν λιμένα τὸν ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἱστορούμενον, ὅστις λέγει „εἴτα κολπώδης καὶ τραχὺς παράπλους ὁ πλέων εἰς Κίτιον (ἐννοεῖ τοὺς ἀπὸ Σαλαμῖνος πλέοντας), ἔχει δὲ λιμένα κλειστόν.“ Τὸ φρούριον τοῦτο φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε πρὸς φύλαξιν τοῦ λιμένος, διότι καὶ ἄλλοτε παρ' αὐτῷ εὗρεν ὁ Ποκόνιος οἰκοδόμημα ὑπὲρ τοὺς 25 πόδας κεχωσμένον, ἐξ ὕλικοῦ μὲν ἀρχαίου, ἀλλ' ἴσως ἔργον τοῦ μεσαιῶνος, ὅπερ εἰκάζετο ὡς ἀνάκτορον τῶν ἀρχαίων ἡγεμόνων τοῦ Κιτίου.

Ἡ πόλις Κίτιον, λέγει ὁ Ἰώσηπος, „ὑπὸ τῶν ἐξελληνισάντων αὕτη καλεῖται, μὴδ' οὕτω διαφυγοῦσα τοῦ Χεττίμου τὸ ὄνομα· αὕτη οὖσα τὸ πρῶτον ἀποικία τῶν Φοινίκων κατωκίσθη ὑπὸ Ἑλλήνων, οἵτινες βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον παρηγηκώτισαν τοὺς ἀρχαίους κατοίκους αὐτῶν. Ὁ Αἴλιος Διόνυσιος λέγει „Κιτιεῖς οὐχὶ κατὰ Φοινίκων, ἀλλ' οἱ περὶ Κύπρον, ὧν πόλις Κίτιον, κληθεῖσα ὕντως ἀπὸ Κιτίου γυναικός.“ Ἐπειδὴ δ' ἐν Φοινίᾳ τῷ αὐτῷ ὀνόματι ὑπῆρχε πόλις, ὡς καὶ ἐν Κύπρῳ ἀπὸ Φοίνικος λαβοῦσα αὐτό, μετὰ πιθανότητος δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ἦν ὁ πρῶτος αὐτῆς κτίστης Φοινίξ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Φοινικικόν.

Ἡ ἀνάμνησις τῆς φοινικικῆς τῶν κατοίκων τοῦ Κιτίου καταγωγῆς διετηρεῖτο εἰσέτι ἀκμαία ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ Κικέρωνος, ἐκφραζομένου περὶ τοῦ Ζήνωνος ὡς ἐξῆς: „Postea tuus ille Poenulus (scis enim Citicos clientes tuos e poenicia profectos esse.“

Ὁ Γεσένιος λέγει ὅτι τὸ Κίτι ἔστι τὸ πληθυντικὸν φοινικικὸν ἐθνικὸν τοῦ Κιτιέως ἢ Κιτίος· ὁ αὐτὸς δὲ μετ' ἄλλων λέγει ὅτι ἡ λέξις Χεθὲμ σημαίνει ἄνθρωπον καταγόμενον ἐκ τῆς φυλῆς των Χαναναίων, οὓς τινες οἱ Ἕλληνες μετὰ ταῦτα Φοινίκας ὠνόμασαν· ἐκ τῶν γενομένων οὖν

ἀνασκαφῶν εὗρέθη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή, ἐφ' ἣς φέρεται τὸ ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς τῆς πόλεως καὶ διατρανοῖ τὴν πάλαι ποτὲ κλασικότητα αὐτῆς.

ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΚΙΤΙΕΩΝ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΕΝΕΚΑ.

Ἡ εὐκτιμένη αὕτη πόλις ἐ χρημάτισεν ἔδρα ἡγεμονικῇ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν ἐννέα βασιλέων τῆς Νήσου Κύπρου, ἥτις πρῶτον ὑπέπεσεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Φοινίκων, εἴτα τῶν Αἰγυπτίων, Ἀσσυρίων, Ἑλλήνων, Περσῶν, διὰ τοῦ Κάτωνος τοῦ νεωτέρου τῶν Ῥωμαίων, Γραικορωμαίων, Ριχάρδου τοῦ λεοντοθύμου τῆς Ἀγγλίας, τῶν Ναϊτῶν, Λουσινιανῶν, Ἐνετῶν, καὶ τέλος τῶν νῦν κρατούντων αὐτῆς Ὀθωμανῶν καὶ Ἀγγλων. Αὕτη ἤκμασεν ἐπὶ ἐμπορίᾳ, καὶ πλούτῳ καὶ ἐγέννησε μεγάλους ἄνδρας ὡς τὸν Ζήνωνα τὸν Κιτιέα φιλόσοφον καὶ ἀρχηγὸν τῆς τῶν Στωϊκῶν αἵρέσεως, Ζήνωνα τὸν ῥήτορα, Ἀπολλώνιον τὸν Ἰατρόν, τὸν Ἰσίγονα, τὸν Περσαῖον, καὶ ἄλλους. Ὁ τελευταῖος αὐτῆς βασιλεὺς Πύματος προσήνεγκε τῷ Μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ ξίφος πολύτιμον, μεθ' οὗ, ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος, ἐνίκησε τὸν Δαρεῖον τῶν Περσῶν καὶ ἐγένετο μονάρχης.

Καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου αἰῶνος ἡ πόλις αὕτη ἔλαβε τὴν μεγαλειτέραν ἐπίδοσιν ὑπὸ Πέτρου Β'. τῶν Λουσινιανῶν βασιλέως, θέλοντος νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἐμπορικωτέραν ἀπάσης τῆς νήσου. Προϊόντος τοῦ χρόνου μετὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς πόλεως Ἀρμοχώστου καὶ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ ἐμπορίου ἐντὸς τοῦ εὐρυσθενοῦς λιμένος αὐτῆς, ὑπὸ τῶν Γενουησίων (1373 μ. Χ.) ἤρξατο ἡ πόλις αὕτη νὰ παρακμάζῃ καὶ ὁ λιμὴν αὐτῆς νὰ καταστραφῇ καὶ χωσθῇ.

Ἐγκαταλείποντες τὴν ἀφήγησιν διαφόρων ἱστορικῶν γεγονότων περιοριζόμεθα εἰπεῖν ὅτι παρὰ τὰ ἐρεῖπια ταύτης ὑπῆρχεν ἑτέρα πόλις Λάρναξ, ἥτις ἐκλήθη οὕτως, ἢ διότι ἀνευρέθησαν ἐν αὐτῇ πολλὰ λάρνακες ἢ διότι δέδμηται ἐν κοίλῳ καὶ εἶδει λάρνακος.

Δικαίως τὴν πόλιν ταύτην ἀπεκάλουν Νεκρόπολιν διότι καὶ ἄλλοτε ἐν αὐτῇ ὑπῆρχον οἱ τάφοι τῆς πόλεως Κιτίου, ὡς καὶ ἐσχάτως ἐξεχώσθησαν πολλοὶ τάφοι φοινικικῆς κατασκευῆς, κίονες καὶ κιονόκρανα κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ὡς καὶ ἐπιγραφαὶ ἀρχαίους κυπριακοῖς γράμμασι, Φοινικικαί, Ἑλληνικαὶ μνημονεύουσαι τὸν *Γυμνασιάρχην* καὶ *ὑπογυμνασιάρχην*. Ἐκτὸς τούτων ἀνευρέθησαν καὶ τὰ ἐρεῖπια τῆς στοᾶς τῆς πόλεως, τοῦ θεάτρου καὶ διαφόρων ναῶν, ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντες καὶ ἄλλα πολλὰ λείψανα Ἀσσυριακῆς, Φοινικικῆς καὶ Ἑλληνικῆς ἐποχῆς.

Παρὰ ταύτην σὺζονται καὶ ἐρεῖπια κτιρίου κατεσκευα-